

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЇ ТА ПРОФВІДБОРУ**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність 053 Психологія

(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма Психологія

(назва однієї або декількох)

форма(и) навчання денна та заочна

КИЇВ 2024

РОЗРОБНИК силябусу (доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології, філософії та суспільних наук)

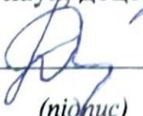

Світлана КОПИЛОВА
(підпис)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки

Протокол № 19 від 13.06.2024

Завідувач кафедри
Лариса ТАРАСЮК
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми 053 Психологія
(кандидат психологічних наук, доцент)

Олена ДУБЧАК
(підпис)

Рецензії/відгуки (зазначити від кого, за наявності)

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	Психологія профорієнтації та профвідбору
2. Статус навчальної дисципліни	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	3-й рік навчання, 5 семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	4 кредити ЄКТС (120 год.), з них: 16 год. аудиторного навантаження (8 годин лекційних, 8 години семінарських) та 104 годин самостійної роботи.
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	залік
6. Інформація про консультації	Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom, корпоративну пошту, а також за запитом здобувача вищої освіти в онлайн форматі у месенджерах Telegram і Viber
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Копилова Світлана Вікторівна (доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології, філософії та суспільних наук)
9. Контактна інформація викладача	kopilova.svitlana@tnu.edu.ua
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Основний акцент при вивченні дисципліни зроблено на базові основи професіографії, психодіагностики, профінформації, профконсультації, профвідбору та профадаптації як складових професійної орієнтації особистості, що необхідні для оволодіння системою теоретичних знань та формування практичних умінь проведення профорієнтаційної роботи
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Психологія профорієнтації та профвідбору» є засвоєння теоретичних основ профорієнтаційної орієнтації, забезпечення оволодіння навчальним матеріалом та практичними навичками.

	<p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Психологія профорієнтації та профвідбору» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з теоретичними основами професійного самовизначення та професійної самореалізації • Оволодіння студентами вміннями визначати особливості готовності молоді до вибору професії • Навчити виявляти мотиви вибору професії в різні вікові періоди • Навчити визначати професійні інтереси та здібності
Пререквізити	Вікова психологія Педагогічна психологія
Постреквізити	Психологія особистості Психодіагностика
Формат проведення дисципліни	<p>Під час навчання використовуються наступні форми та методи: презентації, бесіди і дискусії, схеми, відео матеріали, навчальні фільми, виконання практичних завдань і індивідуально-дослідних завдань.</p> <p>Віртуальне навчальне середовище, яке використовуватиметься у разі роботи в дистанційному режимі на єдиної платформі Google Suite Education; через Google Classroom.</p> <p>У дистанційному режимі лекції / практичні / семінарські заняття будуть проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet.</p> <p>Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom, корпоративну пошту, а також у месенджерах Telegram і Viber.</p>

3. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навч. заняття	Форми і методи контролю знань	К-ть год.
<p>Тема 1. Професійне самовизначення та професійна самореалізація особистості. Професійна орієнтація як складова професійного самовизначення</p> <p>Психологічна сутність професійного самовизначення. Теорії професійного розвитку як спосіб передбачення напрямку майбутньої професійної діяльності. Відображення проблеми детермінації професійного самовизначення у різних психологічних школах. Теорії професійного самовизначення (психодинамічні теорії, теорія батьківських установок Е.Роу, теорія професійного розвитку Д.Сьюпера, теорія компромісу з реальністю Е.Гінзберг, сценарна теорія Е.Берна тощо). Погляди сучасних вітчизняних учених</p> <p>Етапи професійного самовизначення. Психологічна сутність самореалізації особистості. Потенціал професійної самореалізації особистості. Психологічні засади самореалізації особистості дорослого віку</p> <p>Співвідношення понять: професійна орієнтація, професійне самовизначення, професійна самореалізація, професійна самоактуалізація.</p> <p>Поняття про профорієнтацію. Виникнення профорієнтаційних поглядів у різних системах наукового знання: філософії, педагогіки, психології</p> <p>Психотехнічний аспект профорієнтації: зарубіжний і вітчизняний досвід. Взаємозв'язок профорієнтації і психології праці</p> <p>Вітчизняна практика розвитку профорієнтації у 40-80-х роках ХХ століття. Сучасний підхід до здійснення профорієнтації</p> <p>Об'єкт, предмет та завдання профорієнтації. Основні підходи і функції профорієнтації як результат еволюційного процесу. Методологічні засади профорієнтації.</p>	<p>Лекція Семинар</p>	<p>Поточний: усний Обговорення повідомлень. Виконання завдань</p>	<p>2 2</p>

<p>Тема 2. Структура та основні напрями профорієнтації . Соціально-психологічні характеристики професійної діяльності.</p> <p>Структура профорієнтації та основні форми профорієнтаційної роботи соціального педагога. Профорієнтація як система взаємопов'язаних компонентів. Напрямки профорієнтації</p> <p>Професійна діагностика. Професійна консультація</p> <p>Професійний відбір і професійний добір. Сутність та принципи професійного відбору</p> <p>Професійна адаптація</p> <p>Професійна освіта і виховання.</p> <p>Психологічна сутність і структура професійної діяльності. Взаємозв'язок професійних вимог та індивідуально-психологічних особливостей особистості</p> <p>Поняття професійної придатності та її складові. Готовність до професійної діяльності та її складові</p> <p>Становлення професійної ідентичності</p> <p>Професійна мобільність як умови самореалізації сучасного фахівця</p>	<p>Лекція Семинар</p>	<p>Поточний: усний Обговорення повідомлень. Виконання завдань</p>	<p>2 2</p>
<p>Тема 3. Професіографічне забезпечення професійної інформації у системі профорієнтаційної роботи</p> <p>Профінформація як основа професійної орієнтації особистості. Сутність, завдання та психологічні основи професійної інформації</p> <p>Основні методичні й організаційні принципи професійної інформації. Методи і форми професійної інформації</p> <p>Професія і спеціальність. Загальна класифікація професій. Характеристика професій різного типу.</p> <p>Поняття про професіограму і психограму. Професіографія як наука про професії. Предмет, мета і завдання професіографії. Класифікація професій. Професіографія як підсумок вивчення трудової діяльності. Основні поняття професіографії: професія, спеціальність, кваліфікація, компетентність, професіограма, психограма.</p> <p>Методологічні вимоги до опису професій та</p>	<p>Лекція Семинар</p>	<p>Поточний: усний Обговорення повідомлень. Виконання завдань</p>	<p>2 2</p>

методи професіографії. Вимоги до складання професіограми. Врахування структури діяльності. Способи використання професіографічної інформації. Психологічні основи оптимального вибору професії			
<p>Тема 4. Професійна діагностика та профорієнтаційне консультування при виборі професії.</p> <p>Предмет і завдання психодіагностики. Методи психодіагностики та їх класифікація Вимоги до психодіагностичних методик і їх користувачів. Психологічні тести і тестування Технологія психодіагностичного обстеження</p> <p>Сутність і принципи професійного консультування. Місце і роль психодіагностики у профконсультації особистості Психологічні особливості проведення профконсультації особистості Вплив на професійне визначення особистості Техніка процесу профорієнтаційного консультування. Алгоритм консультації</p> <p>Профконсультація різних соціально-вікових груп населення. Етичні проблеми професійного консультування</p>	Лекція Семинар	Поточний: усний Обговорення повідомлень. Виконання завдань	2 2

4. Організація самостійної роботи студентів

№ теми	Зміст завдання самостійної роботи	Форма звітності
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	Опорна схема
2.	Ведення термінологічного словника	Словник
3.	Виконання індивідуального науково-дослідного завдання: 1. Професійна кар'єра у сфері психологія 2. Професійна орієнтація на професію Психологія	Відеосюжет
4.	Підготовка презентації доповіді на семінарське заняття	Мультимедійна презентація

7. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

Кожному здобувачу потрібно доєднатися до навчального середовища Google Classroom, оскільки там розміщуються навчальні матеріали, проводиться оцінювання виконання самостійних робіт, ведеться журнал

оцінювання навчальних досягнень, є можливість для листування з викладачем.

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми Google Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до Інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук / персональний комп'ютер / мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- виконання індивідуальних завдань,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ навчальної дисципліни містить

- 1) сила бус навчальної дисципліни
- 2) базові навчальні посібники з дисципліни
- 3) конспект лекцій на електронних носіях
- 4) мультимедійні презентації до тем лекцій
- 5) методичні вказівки до семінарських занять та виконання завдань з модулю самостійної роботи
- 6) Питання до проміжного контролю
- 7) перелік питань до підсумкової форми контролю (залік)

8. Політика дисципліни.

Відвідування лекційних занять є обов'язковим. Лекції дають можливість усунути обмеження, які виникають при самостійній роботі з підручником. Завдяки лекції тезаурус дисципліни адаптується до рівня сприйняття студентами, є можливість обговорення дискусійних питань і досягнення розуміння змісту, а не просте його відтворення. Якщо студент відсутній на лекції, він завжди може опрацювати її зміст за конспектом або презентацією, але у цьому випадку існує велика ймовірність того, що цілісне розуміння теми може бути не досягнуте.

Тематика лекцій висвітила у силабусі дисципліни. Питання, які ставить лектор присутнім, призначені для того, щоб привернути увагу до важливих моментів або для стимулювання роздумів над темою заняття. Це не спосіб перевірки знань студентів. Працюючи на лекції, студенту не обов'язково конспектувати основні положення. Це він робитиме під час виконання завдань самостійної роботи – складаючи опорний конспект на основі опрацювання тексту лекції. Під час самої лекції варто зосередити увагу на змісті навчального матеріалу та його структурі. Під час лекції вітається постановка студентами питань лектору. Кожне сформульоване питання – ознака осмислення матеріалу, що викладається. Тому найбільш цікаві питання лектору – це додаткові бали студенту.

Головне завдання семінарських занять – навчитись логічно мислити і висловлювати власні думки. Відвідування семінарських занять є

обов'язковим. При підготовці до семінарського заняття студент готує доповідь на одну із тем, запропонованих у плані семінарського заняття.

Доповідь, яка готується кожним студентом до теми семінарського заняття, обов'язково ґрунтується на опрацюванні кількох джерел інформації (не менше 3), застосуванні методів аналітичного дослідження (обов'язковість аналізу викладених положень та висновків) дотриманні вимог академічної доброчесності (обов'язковість вказівки авторів, положення яких аналізуються у доповіді, а також наявність списку використаних джерел). Джерела інформації обов'язково мають бути такими, що заслуговують на довіру. Це можуть бути монографії, підручники, навчальні посібники, статті періодичного друку тощо. Обов'язковим є дотримання вимог академічної доброчесності.

Всі учасники семінарського заняття – не пасивні слухачі, а активні критики. Важливо навчитись грамотно ставити питання, якщо доповідачем представлено якісь незрозумілі положення або якщо тема доповіді залишилась нерозкритою. Не менш важливо вміти висловити власну позицію з питання, що обговорюється. Рівень активності на занятті – це додаткові бали студенту.

Після останнього семінарського заняття з першого модуля проводиться контрольна робота. Це форма проміжного контролю. Оскільки вона виконується в поза аудиторний час, то зараховується як вид самостійної роботи.

9. Система оцінювання та вимоги.

Здобувач допускається до складання заліку з дисципліни, якщо ним повністю виконані всі види робіт, передбачені робочим навчальним планом та програмою навчальної дисципліни.

Залік - це форма підсумкового (семестрового) контролю, яка передбачає оцінювання засвоєння здобувачами навчального матеріалу на підставі поточного контролю результатів виконання ним певних видів робіт (на практичних, семінарських і лабораторних, індивідуальних заняттях), так і результатів виконання самостійних завдань.

Засвоєння матеріалу оцінюється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи здобувачів) проводити за критеріями:

- 0% завдання не виконано;
- 40% - завдання виконано частково або невчасно, а відповідь містить суттєві помилки методичного характеру,
- 60% завдання виконано повністю, але невчасно, а відповідь містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;
- 80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте відповідь містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

- 100% завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Розподіл балів за видами діяльності:

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	кількість одиниць	максимальна кількість балів	Форма контролю
Робота на семінарському занятті	10	4	40	Залік
Виконання завдань для самостійної роботи	15	4	60	
Разом			100	
Розрахунок балу за залік :60+40 = 100				

Значення оцінки

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	«зараховано»	Відмінно-відмінний рівень знань (умінь) В межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	80-89		Дуже добре -рівень знань достатньо високий (умінь) В межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-79		Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74		Задовільно -посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68		Достатньо мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59	«не зараховано»	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29		Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота вивченням курсу з повторним

10. Рекомендовані джерела інформації

Назва теми	Рекомендовані джерела інформації до теми (основна література; допоміжна література; інформаційні ресурси в мережі Інтернет)
Тема 1. Професійне самовизначення та професійна самореалізація особистості.	Основна література: Психологія професійної діагностики та професійного консультування: практичний посібник / Ігнатович О. М., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; за ред. О. М. Ігнатович. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 225 с Теорія і практика професійної орієнтації: навч. посіб. / уклад.: Н.

<p>Професійна орієнтація як складова професійного самовизначення</p>	<p>Г. Швець, Т. Д. Третьякова. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 272 с</p> <p>Коропецька О. М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості. Навчальний посібник. К. : КНТ, 2016. 438 с.</p> <p>Основи профорієнтаційної роботи : конспект лекцій / Укл. Я.С. Мудрий. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 68 с.</p> <p>Теслюк В.М. Основи профорієнтаційної роботи : навч. посіб. Київ : Видавництво ЛіраК, 2017. 304 с.</p> <p>Допоміжна література: Професійна кар'єра особистості в сучасних умовах: монографія /В.Т.Лозовецька. Київ, 2015. 279 с. Шатілова О.С. Західні теорії кар'єрного розвитку. Теорія і практика сучасної психології. 2019 ; 4, Т.2, С.151-158</p> <p>Професійна орієнтація : підручник [для студентів] / Єгорова Є. В., Ігнатович О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В. В., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; [за ред. О. М. Ігнатович]. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 240 с.</p> <p>Інформ.ресурси: www.book-online.com.ua (ресурс доступу до навчальної літератури, у тому числі із данної дисципліни).</p>
<p>Тема 2. Структура та основні напрями профорієнтації . Соціально-психологічні характеристики професійної діяльності.</p>	<p>Основна література Психологія професійної діагностики та професійного консультування: практичний посібник / Ігнатович О. М., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; за ред. О. М. Ігнатович. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 225 с</p> <p>Теорія і практика професійної орієнтації: навч. посіб. / уклад.: Н. Г. Швець, Т. Д. Третьякова. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 272 с</p> <p>Професійна орієнтація : підручник [для студентів] / Єгорова Є. В., Ігнатович О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В. В., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; [за ред. О. М. Ігнатович]. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 240 с.</p> <p>Коропецька О. М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості. Навчальний посібник. К. : КНТ, 2016. 438 с.</p> <p>Основи профорієнтаційної роботи : конспект лекцій / Укл. Я.С. Мудрий. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 68 с.</p> <p>Теслюк В.М. Основи профорієнтаційної роботи : навч. посіб. Київ : Видавництво ЛіраК, 2017. 304 с.</p> <p>Допоміжна література: Професійна кар'єра особистості в сучасних умовах: монографія /В.Т.Лозовецька. Київ, 2015. 279 с. Шатілова О.С. Західні теорії кар'єрного розвитку. Теорія і практика сучасної психології. 2019 ; 4, Т.2, С.151-158</p>
<p>Тема 3. Професіографічне забезпечення</p>	<p>Основна література: Теорія і практика професійної орієнтації: навч. посіб. / уклад.: Н. Г. Швець, Т. Д. Третьякова. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2010.</p>

<p>професійної інформації у системі профорієнтаційної роботи</p>	<p>272 с</p> <p>Професійна орієнтація : підручник [для студентів] / Єгорова Є. В., Ігнатівич О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В. В., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; [за ред. О. М. Ігнатівич]. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 240 с.</p> <p>Коропецька О. М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості. Навчальний посібник. К. : КНТ, 2016. 438 с.</p> <p>Основи профорієнтаційної роботи : конспект лекцій / Укл. Я.С. Мудрий. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 68 с.</p> <p>Теслюк В.М. Основи профорієнтаційної роботи : навч. посіб. Київ : Видавництво ЛіраК, 2017. 304 с.</p> <p>Допоміжна література: І Кожан Т. О. К 58 Професійна орієнтація : навч. посіб / Т. О. Кожан. Київ.: КНЕУ, 2009. 214</p> <p>нформ.ресурси: https://onlinetestpad.com/ua/test/846652-ea-klimova-ddo?authuser=0</p>
<p>Тема 4. Професійна діагностика та профорієнтаційне консультування при виборі професії</p>	<p>Основна література: Теорія і практика професійної орієнтації: навч. посіб. / уклад.: Н. Г. Швець, Т. Д. Третьякова. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 272 с</p> <p>Професійна орієнтація : підручник [для студентів] / Єгорова Є. В., Ігнатівич О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В. В., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; [за ред. О. М. Ігнатівич]. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 240 с.</p> <p>Коропецька О. М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості. Навчальний посібник. К. : КНТ, 2016. 438 с.</p> <p>Основи профорієнтаційної роботи : конспект лекцій / Укл. Я.С. Мудрий. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 68 с.</p> <p>Теслюк В.М. Основи профорієнтаційної роботи : навч. посіб. Київ : Видавництво ЛіраК, 2017. 304 с.</p> <p>Допоміжна література: Професійна кар'єра особистості в сучасних умовах: монографія /В.Т.Лозовецька. Київ, 2015. 279 с. Шатілова О.С. Західні теорії кар'єрного розвитку. Теорія і практика сучасної психології. 2019 ; 4, Т.2, С.151-158</p> <p>Інформ.ресурси: www.book-online.com.ua (ресурс доступу до навчальної літератури, у тому числі із данної дисципліни).</p>